

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gl.
pol leta 1 " 60
četrt " — " 30
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
masila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odrte reklamacije
so poštnine proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prdne
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nefrankovana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
cene poslana knjige
se ne vračajo.

Slovenskemu učiteljstvu.

Pod tem zaglavjem je priobčil „Učiteljski Tovariš“ v svoji zadnji številki na uvodnem mestu poziv, kateri nas sili, da nekatere v njem izražene misli, kolikor se namreč tičejo našega lista, popravimo, ker ne odgovarjajo po vsem resnici.

„Učiteljski Tovariš“ piše:

„Trdimo lahko, da smo slovenski učitelji prišli že precej — naprej in to iz lastne moči, brez tuje pomoči. Vendar do smotra je pa še dolga pot. Mnogokrat si bomo morali še brisati znoj s čela, da dosežemo stanú našemu tisti ugled in šoli tisto veljavo, ki ji gre. To nam bo pa mogoče doseči najpreje s pomočjo naših glasil. In prav na tem polju nismo nič napredovali. Pač — nekaj vendar: naš list je dobil v 19. letu svojega obstanka konkurenta z enakim programom! Premalo nas je pa slovenskih učiteljev, ali bolje povedano: smo še vedno premlačni, primanjkuje nam še vedno stanovske zavednosti, da bi mogli vzdržavati dva lista z enakim programom. Lahko si pa pomagamo iz te zagate, če mlajši naših listov izpremeni svoj program ter postane nekaka „Pedagogiška revija“, ali kaj takega, ter bi izhajal v mesečnih snopičih. Mislimo, da bi se tudi slavni direktorij „Zaveze“ ne protivil taki preostrojbi. Naš, kot najstarejši šolski list slovenski, naj pa nadalje izpeljuje svoj program — — —“.

Oporekati moramo, da ima naš list enak program, kakor „Učiteljski Tovariš“. „Popotnik“ je strogo pedagogično-strokovni list, kateri teži pred vsem po vzvišenem cilju, pripomoči našemu šolstvu do one stopnje dovršenosti, ki edino pristoja šolstvu kulturnega naroda. Ta naš cilj bil nam je pri izvrševanju postavljene si naloge edino in vsikdar zvezda-vodilnica. Slovenskemu učiteljstvu podavati v daljno izobrazbo tečne duševne hrane, mu dajati za vspešni pouk potrebnih didaktično-metodičnih migljajev ter ga seznanjati z najnovejšimi duševnimi plodovi veljavnih pedagogov, to je naša glavna naloga, katero smo od začetka sem kolikor mogoče vestno izvrševali. In trdno upamo, da smo s tem povpspeševali boljše naš stanovski ugled, kakor bi bilo to mogoče z nebrojnimi še tako utemeljenimi polemikami, katere beró le sostanovniki in k večjemu še po naključbi kak lajik, kateri pa za naše težnje še pojma nima.

Poleg tega pa smo — to nam bodo stalni bralci našega lista drage volje pritegnili — če je bilo res treba, vselej neustrašeno, da-si mirno in stvarno zavračali vsakega, kdor se je drznil dotikati naše stanovske časti in ugleda našega, in sicer nikdar brez uspeha!

Ni dalje popolnoma res, da je „Popotnik“ postal „Učiteljskemu Tovarišu“ v 19. letu njegovega obstanka konkurent. Res pač je, da „Učiteljski Tovariš“ tedaj ni ustrezal

potrebam štajerskega slovenskega učiteljstva v didaktično-metodičnem oziru in da vsled tega po Štajerskem niti ni imel mnogo naročnikov. Zavedno štajersko slovensko učiteljstvo si je radi tega zasnovalo svoj šolski list in mili naš narod bode mu enkrat gotovo še hvaležen za to! Kajti med učiteljstvom je odslej nastalo živahno duševno gibanje, narodni čut je vsklil in pognal krepke veje ter postal močno drevo narodne značajnosti med učiteljstvom.

Štajersko slovensko učiteljstvo se je jelo organizovati na narodni podlagi in „Popotnik“ je postal njegovo duševno ognjišče. Toda čez meje ni silil nikoli in je z „Učiteljskim Tovarišem“ deloval složno in v iskrenem pobratimstvu. To mu morejo potrditi stari njegovi prijatelji in čitatelji. Pač pa si je, ko je goriška „Šola“ prenehala, pridobil na Primorskem lepo število prijateljev, kar je popolnoma naravno; saj se tamošnje šolske razmere zlagajo precej s štajerskimi šolskimi odnošaji. Po Primorskem je „Popotnik“ tudi uspešno vplival na učiteljsko organizacijo, kar je pozneje, ko se je v tem oziru jelo gibati tudi krajnsko učiteljstvo, omogočilo ustanovitev „Zaveze“, katero tako radi imenujemo „našo dično Zavezo“.

Prav radi torej pritrldimo „Učiteljskemu Tovarišu“, če pravi, „da smo slovenski učitelji prišli že precej — naprej“ —; a k temu je pripomoglo največ zavedno štajersko učiteljstvo in — nočemo biti več skromni — tudi „Popotnik“.

Za plačilo pa ga hoče „Učiteljski Tovariš“ oziroma njegov urednik degradovati sedaj v mesečnik, in ker tega sam storiti ne more, apeluje pri svoji blagi nameri na pomoč slavnega direktorija „Zaveze“. Kakšne izrodke vendar poraja sebičnost!

Da bi se rad „Učiteljski Tovariš“ razširil, prav radi verjamemo; saj bi tudi „Popotnik“ bil prav hvaležen svojim blagim podpornikom, ko bi mu omogočili, da bi mogel izhajati tri- ali še večkrat na mesec, ker mu baš ravno tako tesno hodi za prostor kakor njemu, ako ne še huje. Pa vendar še nam ni nikdar prišlo na misel, da bi to zahtevali v škodo dozdevnega konkurenta. Upamo, da bodo tako ravnanje „Popotnik-ovi“ prijatelji primerno ocenili, nas pa bi prav nič ne iznenadilo, ko bi gospod urednik „Učiteljskega Tovariša“, kar je sicer že prikrito izrekel, v kratkem naravnoč zahteval, da naj glasilo „Zaveze“ njemu na ljubo in „Učiteljskemu Tovarišu“ v prid, kar celo preneha izhajati.

Če hoče „Učiteljski Tovariš“ trikrat ali celo štirikrat na mesec izhajati, svobodno mu; še prav izkreno mu želimo najboljšega uspeha. Najodločneje pa moramo v svojem in — upamo, da se nam ne bode oporekalo — tudi v imenu naših zavednih podpornikov-naročnikov in sotrudnikov zlasti pa štajerskega učiteljstva, ki večinoma list vzdržuje, protestovati proti insinuvaciji, da bi se to zgodilo z oblastnim potlačenjem „Popotnika“.

Prepričani smo tudi, da slavni direktorij „Zaveze“ nikdar ne bode zgrešil Zavezinega cilja tako daleč, da bi ukrepal „o prevstrojbi programa“ „Popotniku“ v takem smislu, kajti kakor je telesu srajca bližja kakor suknja, tako mora biti „Zavezi“ njeno glasilo bolje na srcu, kakor katero drugo slično podjetje.

Radi pa podpišemo zlate besede, s katerimi „Učiteljski Tovariš“ konča svoj poziv proti nam; to pa tem raje, ker so bile in ostanejo te besede vedno „Popotnik-ovo“ geslo, da-si v drugej smeri, kakor pri „Učiteljskem Tovarišu“. Zató na koncu vsiljene nam obrambe kličemo tudi mi in z nami vsi somišljeniki in prijatelji naši:

Le naprej! Vedno bolj naprej! za blagor naše šole in v čast učiteljstva slovenskega!

O Ebenhoch-ovem šolskem predlogu.

(Govoril pri glavni skupščini „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Celju dne 5. avgusta meseca 1897
nadučitelj Dragotin Česnik.)

(Konec.)

§ 5.

„Veronauk oskrbujejo in nadzorujejo pristojna cerkvena oblastva (predstojništva, židovskih verskih občin). Deželna šolska oblast določa, dogovorivša z deželnim odborom koliko ur je namenjenih veronauku, a najmanj morata biti namenjeni dve uri na teden, določiti pa mora to tudi dogovorno s pristojnim cerkvenim oblastvom (predstojništvom židovske verske občine), koder to zahteva deželna zakonodaja. V koliko naj učitelji učé veronauk, določa deželno zakonodajstvo dogovorno s pristojno cerkveno oblastjo (predstojništvom židovske verske občine).“

Gledé na veronauk ima cerkvena oblast tudi zdaj prvo besedo. A veroučitelji se prištevajo učiteljskemu osebju in so kot taki podrejeni določbam šolskega zakona. Predmeta samega se šolski zakon niti najmanje ne dotika, ampak le oseb.

Ta paragraf pa določa: 1. da veroučitelji niso podrejeni šolskim zakonom, ampak samo cerkvenim, in 2. da določa deželno zakonodajstvo dogovorno s pristojno cerkveno oblastjo, v koliki meri naj svetni učitelji učé veronauk.

Ako hočemo, da je vzgoja uspešna, je neobhodno potrebno, da je vse na jednom zavodu delujoče osebje podrejeno enakim zakonom. Dostikrat se primerijo kake nekorektnosti med učiteljskim osebjem samim. Kdo naj v tem slučaju razsoja in preiskava pravico, cerkvena — ali svetna šolska oblast? Na ta način ne pridemo nikoli do miru in sprave, a trpi pri tem pouk in vzgoja.

Še večjega pomena pa je za učiteljstvo drugi del tega paragrafa, v koliki meri naj namreč posvetno učiteljstvo poučuje veronauk. V deželah, kjer bodo imeli pristaši Ebenhoch-ovih načel odločilno besedo, se razume samo po sebi, da se bodo v največji meri posluževali te določbe. Učitelji bodo postali fakični veroučitelji in duhovščina jih bode samo nadzorovala. Po mojem mnenju pristojna vendar pouk v veronauku v prvi vrsti duhovščini. Čemu se torej gospodje odkrižujejo ravno te prve svoje dolžnosti. Ali mar samo zaradi tega, da bodo „gospoda igrali“. Žalostno.

In tako smo, gospoda moja, srečno prijadrili nazaj v ono zlato dobo pred l. 1869. V ono dobo, katere se z britkostjo spominja marsikateri starejši učitelj, v dobo neprestanega poniževanja (klecčeplastva) in hlapčevanja. Jaz vem, gospoda moja, da so bile tudi izjeme, ali v obče se je godilo tako!

Naš stan sicer še ni na tisti stopinji, katera mu gre, zlasti v materijelnem oziru, ali samostojen je. Kakor neodvisen stan pa stoji radostno v prvih vrstah, kjer je treba delati za čast in korist naroda; saj — če drugo ne, poplačajo mu obili trud lepi uspehi njegovega delovanja. In tisto, kar nam lajša naše delo, naš trud, je naša neodvisnost in samostojnost. Vzemite nam to in mi smo socialno in politično — mrtvi.

Napram takim težnjam, ki imajo namen, omejevatí našo samostojnost, borili se bomo neodvisni slovenski učitelji do zadnjega diha. Trdno pa se zanašamo, da pri tem boju ne bomo osamljeni! —

§ 8.

„Naučni minister določa, zaslišavši deželno šolsko oblast in dogovorno z deželnim odborom, a kjer to zahteva deželno zakonodajstvo, tudi dogovorno s pristojno cerkveno oblastjo (predstojništvom židovske verske občine), katere učne knjige in čitanke je dovoljeno rabiti v šoli. Izmed dovoljenih učnih knjig in čitank izbere deželna šolska oblast dogovorno z deželnim odborom tiste, katere je rabiti.“

Kar sem v svojem govoru že poudarjal, se tukaj ponavlja. Naučno ministerstvo, deželni šolski svet, okrajni šolski svet, učiteljstvo, jedini pravi zastopniki pedagoških načel, so postranski faktorji. Glavno ulogo ima tudi pri določitvi učnih knjig deželni odbor, in kjer ta zahteva — torej v klerikalnih deželah — tudi cerkvena oblast.

Pravico, predlagati upeljavo učnih knjig so do zdaj imeli učitelji pri okrajnih učiteljskih konferencah. In to je čisto naravno. Prvič so učitelji strokovnjaki in knjige lahko presodijo s pedagoškega stališča, drugič pa so učiteljem gotovo najbolj znane razmere in potrebe dotičnega okraja ali dežele. Na podlagi tega lahko najboljše presodimo, katera knjiga je našim razmeram najbolj pripravna.

Sploh pa, gospoda moja, ali se more našim ljudskošolskim knjigam predbacivati, da niso pisane v strogo verskem, pedagoškem in nravnem smislu? Da, naše ljudskošolske knjige so v mnogokaterem oziru bolj npravne, kakor marsikatera nabožna knjiga, ki se tudi rabi v šoli. Se ve, naše čitanke so pa tudi napredne. Za gospode a la Ebenhoch se znabiti preobsežno obravnava prirodoznanstvo, zemljepis in zgodovina. Iz vsega njihovega prizadevanja se kaže pač konjsko kopito: šolo hočejo uporabiti kot sredstvo za svoje prikrite namene.

Učiteljstvo in ž njim vsak razumen človek pa stoji na stališču, ki je jedino pravo: učne knjige za ljudske šole presojajo naj in določujejo strokovnjaki — izkušeni pedagogi.

§ 21.

„Dolžnost, obiskovati šolo, začne se z dovršenim šestim letom in traja za vsakdanji ponk vsaj šest let; vse druge odredbe gledé časa in načina obiskovanja šol določa deželno zakonodajstvo.“

Ako nas je hotela Ebenhoch-ova stranka s svojim predlogom že po § 5. potisniti kar za 28 let nazaj, se ji nikakor ne moremo čuditi, da predlaga samo šestletno šolsko dolžnost. S tem še bolj odkriva svoje reakcionarne težnje. V Avstriji je povsod upeljana šestletna šolska dolžnost, dasi v nekaterih deželah z olajšavami. Ponavljalna šola, katera se je v nekaterih krajih, kjer je bilo poprej šolstvo še premalo razvito, provizorno kot nekak prehod k šestletni šolski dolžnosti ustanovila, morala bi se čez toliko let prav za prav umakniti s pozorišča.

Pričakovati je bilo torej, da se ponavljalna šola, ki itak nima skoraj nobenega pomena, odpravi in da se mesto nje še v onih malo krajih, kjer jo še imajo, odpravi iz prav tehtnih razlogov. Gospodje Ebenhoch in tovariši pa niso samo to opustili, ampak celo predlagali, da se celo v onih krajih, kjer je šestletna šolska dolžnost faktično upeljana, šolska doba skrči za dve leti.

Vsakdo vé, da so otroci ravno v dobi od 12. do 14. leta najbolj dovzetni za šolske nauke. Nek gospod katehet mi je sam pravil, da doseže pri otrocih te dobe najlepše uspehe tudi v krščanskem nauku.

A tudi pokvarijo se otroci v teh letih najlaglje. Za marsikaterega otroka bi bila velika dušna in telesna sreča, ko bi bil v teh letih pod varstvom roditeljev in učiteljev, kakor pa v pokvarjeni družbi odraslih hlapcev in dekel. Koliko otrok se nravno pokvari v tovarnah in raznih drugih obrtnijskih in rokodelskih službah! Pač najboljše je, da ostane otrok v teh letih še pod nadzorstvom doma in šole; tu naj se utrdi v veri, v naukih in nravnosti in potem naj si šele izbere pot v življenje, krepek na duši in na telesu!

Gospoda Ebenhoch-ove vrste pa tudi vedno tožijo o verski mlačnosti kristjanov. Vprašam: kako se to strinja z okrajšanjem šolske dolžnosti? Ali dve leti manj veronauka nič ne pomenja?! Ali bodo otroci, ki se učé manj krščanskega nauka, boljši kristjani? Strast človeka slepi, in le strast je zamogla priversti te gospode do tako žalostnega predloga.

In slednjič pridemo, gospoda moja, do zadnje točke tega predloga in to je:

§ 35, ki se glasi:

„Učno osonbe učiteljišč sestoji iz ravnatelja, kateri vodi zajedno vadnico, iz dveh do štirih glavnih učiteljev, iz učitelja veronauka in potrebnih pomožnih učiteljev; imenuje jih naučni minister na podlagi terno-predloga, kateri sestavi deželna šolska oblast dogovorno z deželnim odborom. Učitelje veronauka imenuje najvišja cerkvena oblast, v katere okrožju se nahaja dotični zavod. Vadnični učitelji so dolžni sodelovati pri vzgoji učiteljišnikov kot pomožni učitelji.“

Kakor povsod, nima torej tudi pri izbiranju učnega osonja za učiteljišča kompetentna šolska oblast po Ebenhoch-ovem predlogu nikake veljave. Smejo se nastavljeni le s privoljenjem deželnih odborov. Tako bodo v nekaterih deželah na učiteljiških poučevali najzagrizenejši „liberalci“, v drugih deželah pa fanatični „klerikaleci“ ali pa hinavci.

Ne bode se gledalo na zmožnost, ampak na politično naziranje prosilcevo.

Klerikalne stranke bodo gotovo izbirale take učne osebe, ki se bodo znale stranki bolj prikupiti, ki bodo znabiti svoje versko prepričanje prodajale za dobre službe. To vidimo že zdaj v drugih okoliščinah.

Na ta način se bo uvela največja korupcija, godile se bodo kričeče krivice. Breznačelni in nezmožni ljudje bodo vzgajali bodoče učitelje, samo da bodo znali vpiti: „Hvala Bogu, da nisem tak, ko je oni colnar . . .!“

In vzgajili bodo učitelje po pregovoru: „Jabolko ne pade daleč od drevesa“. In ti „značajni“ in „verni“ učitelji bodo vzgajali narod po volji Ebenhoch-ove stranke — in Ebenhoch e tutti quanti bodo — srečni!

Pa upajmo, da do tega nikdar ne pride, upajmo, da so za vedno minuli časi, ko so se pod plaščem in zaščito sv. vere dogajale največje krivice.

Gospoda Ebenhoch-ove stranke se kaj rada tudi sklicuje na priprosti narod, češ, da le-ta želi spremembe šolskega zakona. Ali to ljudstvo ni merodajno! Kajti to je oni del naroda, kateremu pravimo nerazsodna masa, katero se lahko preparira, za kar se hoče, ki drvi slepo za svojimi voditelji, kakor drvi čreda bebastih ovac za ovnom-vodnikom — četudi v svojo pogubo.

Merodajen in kompetenten je v tem pogledu oni del naroda, ki teži za napredkom, za izobrazbo, z jedno besedo, katerega zovemo zavedni narod. To ljudstvo pa ne želi izpremembe šolskega zakona po Ebenhoch-ovem receptu. To sem hotel še konstatovati. —

Preostaja mi še pojasniti, v koliki meri je ta predlog naperjen proti narodu slovenskemu.

Na Kranjskem, Štajerskem in Primorskem je slovensko oziroma hrvatsko ljudsko šolstvo lepo razvito, a tudi na Koroškem imamo v tem oziru zabeležiti nekaj pridobitev.

V slučaju, da se Ebenhoch-ov šolski predlog sprejme, bila bi pa stvar vsa drugačna. Ebenhoch-ov predlog daje — kakor smo videli — v ljudskošolskih zadevah največjo oblast deželnim zborom oziroma deželnim odborom. Razume se, da bi deželni odbori na Koroškem, Štajerskem in v Primorju svojo pravico(!) takoj porabili v propast našega naroda, da bi se takoj pričela germanizacija oziroma poitalijančevanje slovenskih šol in po njih vsega našega naroda. —

Tako sem torej, gospoda moja, pojasnil in dokazal v teh kratkih potezah, da je šolski predlog, ki so ga stavili poslanci nemške katoliško-ljudske stranke Ebenhoch-Dipauli in tovariši, naperjen proti našemu narodu, da je škodljiv v verskem oziru, da je nasproten splošni izomiki v obče in ljudskemu šolstvu posebej ter naperjen proti neodvisnosti učiteljskega stanu.

Slovensko učiteljstvo je torej iz pedagoškega, narodnega in verskega stališča zoper ta predlog. Proti temu predlogu pa mora biti tudi vsak zaveden Slovenec. Zato se trdno nadejamo, da v tem boju ne bomo osamljeni.

Moj govor je bil le obramba in odpor. Mislim, da me je vsak v toliko razumel, da nisem hotel nikogar žaliti ali celo napadati.

Na podlagi svojega govora si dovoljujem prositi slavno skupščino, da vsprejme naslednje resolucije:

I. Slovensko učiteljstvo, zbrano pri glavni skupščini „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem v Celju dne 5. velikega srpana meseca 1897. l. izjavlja:

1. Slovensko učiteljstvo stoji na stališču državnega ljudskošolskega zakona z dne 14. velikega travna meseca 1869. l., pozdravlja pa vsako preosnovno šolskega zakona v naprednem smislu.

2. Slovensko učiteljstvo je za versko šolo, kakoršna že imamo, namreč: Ves pouk naj je prešinjen, kakor do zdaj, z nauki sv. vere.

3. Slovensko učiteljstvo je za vzajemno in složno delovanje s častito duhovščino na polju ljudskega šolstva, izomike in napredka v prosep slovenskega naroda.

4. Slovensko učiteljstvo je odločno proti cerkvenemu nadzorstvu in proti vsakemu nadzorstvu, katerega ne izvršujejo pedagogi-strokovnjaki, najsi bodo posvetni ali duhovniki.

5. Slovensko učiteljstvo je odločno proti šolskemu predlogu, katerega so v minulem zasedanju državnega zbora stavili poslanci Ebenhoch-Dipauli in tovariši.

II. Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ se pooblašča, da v slučaju potrebe stori na merodajnih mestih vse, kar je mogoče, da prepreči sprejetje Ebenhoch-ovega ali kakega drugega sličnega predloga. Pozove naj vsa podređjena učiteljska društva k skupnemu odporu ter naj — v svrhu jednotnega postopanja — stopi v dogovor z vsemi avstrijskimi učiteljskimi zvezami.

(Navedene resolucije bile so z burnim odobravanjem soglasno sprejete.)

O metodi pouka v spisu.

(Konferenčna naloga. — Spisal Ludovik Černej.) (Konec.)

Popis. Popisati hočem naš šolski vrt. (Po zakonitih določbah imenuje se le „drevesnica“, kar pa je tukaj brezpomenbno.) Otroci so bili že mnogokrat na vrtu, ogledali so si ga vsestransko. V prostem času zmerili so si nja dolgost in širokost in izračunili v računski uri njegovo površino — (kot pravokota). Opomnil sem jih, da ga bomo popisali v spisnice. —

Otroci, danes bomo sestavili neki spis, kdo ve, kateri? (Popisali bomo šolski vrt.) Kateri izmed vas je že bil v kaki sosedni vasi? B. Ali imajo tam tudi šolski vrt? (Imajo ga.) Kje še? itd. Glejte šolskih vrtov je mnogo, skoraj pri vsaki šoli je jeden. Ali zamoremo vse te šolske vrte popisati? (Ne moremo.) Tako je, tega ne more nihče storiti, sicer bi si moral vsak vrt ogledati in posebej popisati. Kaj pa mislimo mi storiti? (Popisati naš šolski vrt. Kako se bo glasil torej naslov? (Naš šolski vrt.) Zapišem na tablo. — Popisali pa bodemo naš šolski vrt tako, da bi si ga bralec, ki ga še ni videl, kolikor mogoče natanko predstavil. Poglejmo, kaj vse moramo v to svrhu po vrsti povedati! Kaj mislite, kaj bi čitatelj najprej rad zvedel? Mislimo si, da vé za našo šolo, a za vrt ne. (Kje da je vrt.) Dobro! — Zapišem 1. Kje je? Kaj dalje? (Kakšno podobo ima?) Kratko! 2. Podoba. Otroci, kaj pa človek vidi ob jednom s podobo? (Velikost.) In še

nekaj lahko povemo, ko govorimo o podobi. (S čim je vrt obdan.) Te točke bi lahko združili, a postavimo vsako za-se! (2. Podoba, 3. Velikost, 4. S čim je obdan.)

Kaj pa bi lahko zdaj povedali, ko smo govorili o plotu? (Kje je vhod?) Kratko! (5. Vhod.) — Zdaj imamo precej natanko zunanjo sliko; kaj nam bo še dalje popisati? (Kako je vrt razdeljen?) Pri tem pa bi še lahko nekaj drugega važnega povedali, kaj neki? (Kaj v vrtu rase.) Združi torej ti točki K! (6. Kako je vrt razdeljen in kaj v njem rase.) Ko že govorimo o rasti, pripomnimo še nekaj, o čemur smo se učili! (7. O rodovitnosti zemlje.) — Zdaj bi bili povedali najvažnejše o našem šolskem vrtu. No, doma imate tudi vrte, čemu? Ali je šolski vrt tudi zato? (Ne.) Čemu pa je? (Da se tamkaj marsikaj koristnega učimo.) Kako bi se torej lahko glasila zadnja točka? (Čemu je šolski vrt.) Kako bi pa še lahko rekli? (8. Namen šolskega vrta.) — Na tabli bi bila ta-le slika.

Naš šolski vrt.

Na črt.

1. Kje je?
2. Podoba.
3. Velikost.
4. S čim je obdan?
5. Vhod.
6. Kako je vrt razdeljen in kaj v njem rase.
7. O rodovitnosti zemlje.
8. Namen šolskega vrta.

Nekateri učenci bi sedaj zopet izgotovili nalogo najprej ustmeno, menjajoč z izrazi in zvezami, potem bi jo sestavili vsi na papir itd., kakor pri povesti. Naloga bi se glasila morebiti takole:

Izpeljava.

Naš šolski vrt je na južni strani tik šole. Ima podobo pravokota. Dolg je 30 m, širok pa 20 m; meri torej 600 m². Obdaje ga srednje visok skrajnikov plot. Vhod je na severni strani, na vzhodnem koncu šole. Ves vrt je razdeljen na tri velike dele. Na vzhodni gredi je različna zelenjava, na srednji drevesnica, na zadnji pa žita. Zemlja je precej rodovita. V šolskem vrtu se učimo dečki cepiti in gojiti drevesa in opazovati razna žita, dekleta pa se učé o raznovrstni zelenjavi.

Primerjava. Primerjave sledé še le tedaj, ko že znajo učenci dobro popisovati. Učenci naj se vadijo primerjati vsako novo obravnani predmet z že znanim, kar je za pouk prevelike važnosti. (Formalne stopnje!) Tako jim tudi pismena primerjava ne bo delala preveč preglavice, posebno če damo — po Frisehu — od začetka primerjati le po enakostih ali razlikah. (Schiessl imenuje to sestavljajočo ali razstavljajočo primerjavo.) Učenci naj se privajajo, da imajo pred očmi vedno oba primerjajoča predmeta, ki ju skupno popišejo. Pri primerjavah je vendar navadno popis bolj površen nego pri posameznih predmetih. Primer. Pohišna miš in podgana sivka. Otroci so se učili o obeh. Videli so ju natlačeni in primerjali so ju ustmeno. Primerjajo ju recimo po enakostih.

Pohišna miš in podgana sivka.

Enakosti.

Pohišna miš in podgana sivka sta glodavki. Po podobi sta si skorej enaki, tako tudi po barvi. Obe glodata in žreta vse, kar se le da. Živita po raznih poslopljih. Mnóžita se neznanó hitro in sta zelo škodljivi. Človek ju preganja po pravici.

Pohišna miš in podgana sivka.

Razlike. Pohišna miš je mnogo manjša od podgane sivke. Ima mehkejšo dlako in ni tako zoprna, kakor poslednja. Miš si ne upa v vodo, podgana sivka pa izvrstno plava. Skupna primerjava:

Pohišna miš in podgana sivka.

Pohišna miš in podgana sivka sta glodavki. Po podobi sta si skorej enaki, tako tudi po barvi. Miš pa je mnogo manjša od podgane, ima mehkejšo dlako in ni tako zoprna. Obe glodata in žreta, kar se le da. Živita po raznih poslopjih. Podgana sivka izvrstno plava, miš pa si ne upa v vodo. Množita se obe neznano hitro in sta jako škodljivi. Človek ju preganja po pravici.

Pismo. N. pr. voščilno pismece. Katerih dni v letu pa se otroci posebno veselé? (Raznih praznikov itd., dan očetovega ali materinega godovanja.) Kaj pa stori tedaj dober otrok, kedar imajo oče ali mati god? (Vošči jim.) Kaj jim pa vošči? (Da bi bili zdravi, da bi dolgo živeli in da bi se jim dobro godilo, kratko: vse dobro.) Glejte, večina izmed vas je tako srečnih, da lahko pohitite k starišem, jih objamete in jim za god čestitate. Vedno pa ne bo moglo tako biti. Dečki se bodo šli kaj učít, pozneje pridejo k vojakom itd., dekleta pa tudi niso vedno doma. Mislite si, da ste kje na tujem. Bliža se god očetov ali materin, a vi ne morete domu. Kaj pa bi tedaj storil? B! (Voščil bi jim v pismu.) Kako bi se neki imenovalo tako pismo, s katerim bi voščil? (Voščilno pismo.) Dobro, tako voščilno pismo hočemo danes sestaviti. Določimo si najprej načrt! Kaj bomo najprej povedali? (Da je očetov, materin god . . .) Glejte, to je 1. Vzrok pismu. Kaj bomo potem pisali? (2. Čestitka.) Naprej! (3. Konec.) Izgotovi se najprej na razne načine ustmeno, potem napišejo učenci nalogo sami. Glasila bi se morebiti tako-le: Predragi oče! Vaš veseli god se bliža. Voščim Vam torej iz srea vse dobro: da bi Vas ljubi Bog ohranil še dolgo, dolgo zdravih in srečnih. Poljubujem Vam roko Vaš hvaležni sin Anton. Ali pa nekoliko razširjeno: Ljubi moj oče! Zopet bo skorej Vaš častiti god. Ker ga ne morem obhajati z Vami, prosil bodem Boga, da Vas ohrani še mnogo let v najboljšem zdravju in sreči. Vedno hočem biti priden in se obnašati tako, da boste imeli veselje z menoj. Sprejmite najsrčnejši pozdrav in poljub od Svojega Karola. — Tako se izvedejo tudi pisma na najrazličnejše načine najprej ustmeno, potem pa izgotovijo učenci nalogo za-se pismeno. Sploh se na tak način obravnava vsa tvarina na drugi stopnji, posebno od začetka. Proti koncu opusté se ustmene izpeljave.

Tretja stopnja.

Zadnji ôddelek, stopnja samostalnih nalog. Učenci sestavijo načrt sami in ga tudi sami izvedejo. Od začetka bo jih moral učitelj še vedno nekoliko voditi. N. pr. povest: „Kako se pošten človek maščuje“. (Četrto berilo 3.) — Otroci, ta dogodek boste torej uporabili za kratko spisto nalogo. Najprej si boste sestavili načrt. Kaj pa nas uči? Marsikaj se bo dalo izpustiti. Kaj boste pa morali povedati? (Da je zmrzli Srečko po zimi nabral drv, da mu jih je logar vrgel v vodo in da je čez nekaj dni Srečko rešil logarjevega sina iz vode.) Po taki kratki pripravi bodo učenci načrt gotovo zadeli in tako tudi nalogo, ki bi se glasila morebiti tako-le:

Blag človek povračuje hudo z dobrim.

Ribič Srečko je nabral v hudi zimi suhljadi, da bi si ogrel otrple ude. Logar Želko ga je zagledal; zmerjal ga je tatom, vzal mu butaro ter jo vrgel v reko. Čez nekaj dni je padel logarjev sin v srešno vodo. Stari ribič je rešil s svojim čolnom dečka gotove smrti in ga vrnil že obupanemu očetu.

Na jednak način se sestavljajo na tej stopnji popisi, primerjave in pisma. Pisma naj se posebno gojé, ker se ta vrsta spisja v življenju najčeseje rabi! Poglejmo pa si kratko karakteristiko. Z učenci se je obravnavalo znano berilo „Nenavadna pravda“. (Tretje Berilo 21.) Takrat so se pogovorili značaji vseh treh bratov. Za nalogo bi se dal najprimerneje označiti najmlajši brat. N. pr.:

Kake lastnosti je imel najmlajši brat v povesti „Nenavadna pravda“.

Najmlajši brat v imenovani povesti je bil delaven, ker je s starejšima bratoma pridno delal, tako da so jih povsod radi imeli. Najel je tudi z brati košnjo velikega travnika. Ker je zbolel, zadovoljil se je s postrežbo stare sosedu, da sta le brata mogla na delo. Bil je torej zadovoljiv in obziren. Ker sta mu hotela brata dati tretjino za-sluzka, ni je hotel vzeti vsled svoje pravicoljubnosti in nesebičnosti. Bil pa je tudi spravljen in podal se z bratoma k opatu, da jim je ta razsodil pravdo mirnim potom. Iz vsega dogodka pa se razvidi, da je ljubil svoja brata res po bratovsko.

Popis dogodka. Če je dogodek tak, da je že naprej znan, n. pr.: nova sveta maša, blagoslovljenje nove cerkve, zidanje kakega poslopja v bližini šole itd. itd., naj se opomnijo učenci že prej, da si vse ogledajo in zapomnijo (zapišejo). Pri ustmeni pripravi — ki mora tu vsekakor, vsaj od začetka biti — uredé se potem nekoliko te opazke gledé na smoter popisa. Ako pa je bil dogodek nepričakovan, mora zadostovati, da se kratko pogovori. N. pr.: Včerajšna nevihta. Otroci, včera je bila huda ura; pripovedovali ste mi že pred poukom, kar ste opazili. Zapišite si danes te opazke za spisnice! Vsak bo vedel kaj posebnega povedati, a nekatere točke bodete omenili vsi; katere neki? (Kedaj je nevihta bila, od kod se je pridrvila, kako se je vršila, kako dolgo je trajala in kaj je povzročila.) — Ta načrt je popolnoma individuvalen. Spis bi se lahko tako-le glasil:

Včerajšna nevihta.

Včera okoli treh popoldne je bila v naši okolici huda nevihta. Pridrvila se je od jugozapada. Bliskalo je in grmelo, da je bilo groza. Vlila se je silna ploha in priletelo je tudi nekaj toče. Čez pol ure se je nebo zvedrilo in vse je bilo zopet oživljeno. Škode ni bilo velike; le tu in tam je veter kaj polomil, toča pa se je le malo poznala. Ljubi Bog nas je obvaroval več nesreče.

Jako važni so na tej stopnji pravilni sestavki. Najprej se pogovoré opravilna pisma. Dobro je, da se za-to tudi tukaj najprej prepiše kako tako pismo, na katero se potem učenci naslanjajo, n. pr.: ponudba.

V Spodnji Polskavi, 1. septembra mes. 1897. l.

Gospodu Franc Batiču v Poličanah.

Na prodaj imam jako lepo „rusko“ rž za seme, q po 9 gld. od Pragarskega. Če je morebiti želite, požurite se z naročbo! S spoštovanjem

Ivan Golob, veleposestnik.

Za nagovor služi naslov sprejemnikov, ki se mora podčrtati (z ravnilom!). Nad naslov se zapiše kraj in dan. Konec in sploh vse pismo naj je kratko, da je smoter tem jasnejši. To se je natanko pogovorilo in učenci sestavijo naročilno pismo.

V Poličanah, 5. dne septembra mes. 1897. l.

Gospod Ivan Golob v Spodnji Polskavi.

Po Vaši ponudbi naročam 5 q „ruske“ rži za seme. Blagovolite mi jo poslati v Poličane na moj račun. Znesek 45 gld. vposljem ob enem po nakaznici.

Sè spoštovanjem Franc Batič, posestnik.

Sedaj bi se učencem razložile nakaznice, sprejemnice, ali vozni listi itd., na podlagi dotičnih tiskovin. — Take tiskovine za šolo se dobe po ceni pri Prettenhoferju

v Gradcu. Vsak učenec bi naj — predno izstopi iz šole — vsaj jedno vsake vrste pravilno izpolnil in si jo branil. Da-si se poštno in druge take tiskovine rade spreminjajo, v glavnih potezah ostanejo vendar iste in učenec si bo pozneje v življenju lahko sam pomagal, če ima pravi pojem o stvari. — Sploh je dobro, da se, kakor pravi Frisch, po vrsti obravnavajo in izvršujejo razni sestavki, ki bi lahko izvirali iz jednega in istega pravega sestavka. Tako nastane neka notranja vez, in pouk je psihologično utemeljen.

O tem natančneje govoriti pač ne dopušča konferenčna naloga. Vse se naj učencem, kolikor možno, praktično, jasno razloži. Vzamimo le jeden primer, o pobotnicah. Naslanjaje se na kaj znanega, rečimo na računске naloge — kjer se je pogovorilo o posojevanju denarja, o upniku, dolžniku itd. — razjasnim otrokom potrebo in pomen pobotnic. N. pr.: Zemljak je bil dolžan Smoletu 300 gld. Vrnil mu je 200 gld. Smole je umrl. Njegov sin tirja ves dolg. (Primeri: „Kresnica“, Četrto Berilo 7.) Prič ni, ali pa so tudi pomrle. Posledek: tožbe. — Ali: Smole še živi, a je goljuf in noče nič vedeti o vrnjenem denarju. — Zgodilo bi se tudi lahko, da bi upnik ali dolžnik pozabil, koliko in kedaj se je vrnilo. (Na to se naslanja pozneje pouk o raznih zapisnikih itd.) Iz takih in enakih potez podá se samo od sebe, da mora dobiti plačnik „črno na belem“, da je plačal. Sprejemnik mu mora to potrditi — potrdilo.

(Pobotnica — pobotati — zmeniti se.)

Kdo bo torej dal potrdilo? (Tisti, ki denar dobi.) Kaj se mora v pobotnici povedati? (Kdo je plačal in pa znesek, koliko se je plačalo.) Glejte otroci, časih imata dva mnogo skupnih računov in lahko bi se pripetilo, da bi se ne vedlo, na kaj se isto potrdilo naslanja. Kaj bo še torej treba vedno povedati? (Zakaj se je plačalo.) In kaj nadalje? (Kedaj in kje se je plačalo.) To se zgodi, da se pobotnici podpiše kraj in datum. In kaj je posebne važnosti? (Da se podpiše sprejemnik.)

Otroci, mnogo ljudi je — žal — nepravilnih in goljufajo, kjer in kogar le morejo, Boga své goljufali ne bodo. Rada pa jih sicer zadene že roka posvetnih sodnikov in ostri so zakoni, po katerih se kaznujejo. Recimo, da bi bil Zemljak tak nepoštenjak. Iz števila 200 bi lahko napravil 260 ali 290. Ko bi tirjal Smole ostalih 100 gld., rekel bi Zemljak, da mu je dolžen le 40, ali 10 gld. Pokazal bi mu ponarejeno pobotnico v dokaz. Prišlo bi zopet do tožbe, ki bi bila Smoletu nadležna, če bi se tudi spoznala pravica in se spravil Zemljak pod ključ — njegovo posestvo pa najbrž na boben. Kako bi se dalo temu že naprej izogniti? (Napisala bi se svota z besedami). Glejte, pri nas se mora po zakonu v vsaki pobotnici — ki bi naj veljala — zapisati svota tudi z besedami. S številkami pa se tudi zapiše, ker je to bolj pregledno.

Tudi se mora kar v prvo vrsto po pobotnici zapisati kraj in dan, da ne zamore nihče česar pripisati. Brisati se v potrdilih ne sme! Pri važnejših pobotnicah podpišeta se razven sprejemnika še dve priči. S pravilno pobotnico si lahko poiščem pred sodnijo pravico, recimo, ko bi zahteval kdo že plačani denar. Za to varstvo skrbi država, a država potrebuje denarja za uradnike itd., jaz ji moram torej nekaj plačati — kolek. Ali bo pa kolek za vsako svoto enak? — Poraba lestvice II. itd. itd.

Prepričal sem se, da sem predaleč šel s svojo obljubo gledé praktičnega dela! Škoda se mi zdi papirja za tako raztresene kose. Priskrbimo si raje skoraj zbirko s prav mnogimi primernimi uzori in kratkimi navodi!

Vendar ne bodo morebiti tudi te poteze brez vsega haska. Če se mi je posrečilo, vzbuditi ž njimi le trohico zanimanja za to prevažno stvar in vsaj medlo osvetiti metodo pouka v spisju sicer večinoma s tujo lučjo, katero pa sem povsod po potrebi otrnil in privil, — pa sem zadovoljen.

Društveni vestnik.

Ljubno. Gornjegraško učiteljsko društvo zborovalo je v Ljubnem dne 19. avgusta meseca t. l. Predsednik gospod Klemenčič pozdravi navzoče in da prebrati zapisnik zadnjega zborovanja, kateri se odobri. Potem poroča gospod Jeranko jako obširno o Zavezinem zborovanju v Celju.

Ker se prihodnje leto slavi 50letnica vladanja našega presvitlega cesarja, sestavi se je odbor: gg. Praprotnik, Kocbek, Lorber — ki bode skrbel, da tudi naše društvo primerno praznuje to slavnost.

Na to se je prešlo k razgovoru o prašanih letošnje uradne konference. Poročevalca gospoda Klemenčič in Dedič sta dobro rešila svoje naloge.

Gosp. Klemenčič je v kratkih, jedrnatih stavkih podal načrt pravemu slovniciemu pouku v ljudskih šolah.

Gosp. Dedič prav dobro opiše šolske knjižnice, njihov namen in uporabo.

Potem obvesti gospod predsednik navzoče o sledečih dopisih:

a) Dopis društva „Lehrerbund“, s katerim se naznanja, da bode letošnje glavno zborovanje Lehrerbunda v Ljubnem, dne 14. septembra meseca.

b) Dopis društva „Lehrerverein Judenburg“ pozivlja vsa učiteljska društva, naj delujejo na to, da se ovrže predlog drž. poslanca Lorber-ja, ki hoče, da se nastavlja stalni okrajni šolski nadzorniki.

Prihodnje glavno zborovanje bode na Rečici v četrtek 18. novembra meseca. Tisti dan je ob jednem tudi hospitacija v III. razredu na Rečici; predaval bode gospod Klemenčič zemljepisje.

Vurberg. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za ptujski okraj bo zborovalo 1. dne oktobra mes. t. l. ob pol 11. uri dopoldan v okoliški šoli. Vspored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo o zborovanju „Zaveze“ v Celju (gosp. Strelec). 4. Poročilo zborovanja društva „Lehrerbund“ v Ljubnem (poroč. gosp. Žiher). 5. Društvene zadeve. — Ker se mora pri tem zborovanju več važnih društvenih zadev urediti, prosim, da bi se društveniki polnoštevilno udeležili.

Žiher, predsednik.

Iz Krškega. (Vabilo) k zborovanju „Pedagogijskega društva“ v Radečah pri Zidanem mostu dne 7. oktobra mes. t. l. ob 11. uri dopol. Vspored: 1. Odborovo poročilo. 2. „Uvod v perspektivo s praktičnimi dokazi“, razlaga predsednik J. Bezljaj. 3. „Kolesarsko potovanje k Plitvičkim jezerom in v Dalmacijo“, poročevalec gospod Flor. Rozman. 4. Razgovor o važnih šolskih vprašanjih. 5. Predlogi. K obilni udeležbi utjudno vabi tudi goste odbor.

Dopisi in razne vesti.

Iz savinjske doline. Dne 4. septembra meseca bila je v Mozirji uradna konferenca za okraja Gornjigrad in Vransko. Predsedoval je c. kr. okr. nadzornik gospod Pavel Leitgeb. Začetek točno ob 9. uri dopoldne. Po prijaznem pozdravu otvori predsednik zborovanje s trikratnim živio-klicem na Njega Veličanstvo, presvitlega cesarja. Svojim namestnikom si izvoli Franja Kocbeka, nadučitelja v Gornjem gradu, zapisnikarja pa sta S. Meglič — Vransko in Jos. Stritar — Braslovče. Vseh udeležencev konference bilo je 30, dvá pa odsotna ter zaradi bolehnosti opravičena. Kot gosta bila sta navzoča gđc. Zmrzlikar-jeva, učiteljska kandidatinja iz Ljubljane in gosp. Kelc ml., tehnikar.

Predsednik spominja se tudi rajne vojvodinje Alencon, na kar udeleženci v znamenje sožalja vstanejo raz sedežev.

Na to nas predsednik seznanja z uradnimi odloki in dopisi ter poroča o svojih opazkah pri nadzorovanju med letom, dostavljajoč jim migljaje o uradnih šolskih spisih, o poučevanju in o administracijskih rečeh. Zaradi pomanjkanja prostora omenim samo, da učiteljstvo tudi v teh dveh okrajih

vrlo napreduje in se posebno odlikuje po svojem domoljubju in udanosti do najviše dinastije. Notranje in zunanje razmerje šol pa v teh dveh okrajih vedno napreduje, zato se mora smatrati šolstvo tukaj povoljnim.

O prvi točki, o šolski odgoji, govori g. Praprotnik izborni, kakor smo ga že vajeni. Govor njegov bil je obširen, a vendar bi ga bili poslušali makar še dve uri.

Vsebina bila je sledeča: Šola bodi najprej vzgojališče, potem še le učiteljica ljudstva. Vzgoja naj le blage in plemenite značaje, to pa na podlagi domače odgoje, katera je mnogokrat slaba. Vzroki temu so žalostne socialne razmere, ubožstvo itd. Zatorej pa bodi učitelju tudi skrb, da pospešuje zboljšanje slabega gmotnega stanja. Zavračati pa se mora z vso odločnostjo sumnja, da je sedanja šola kriva slabe odgoje in zlasti gojenja socialnega demokratstva. — Skrbimo za ugled učiteljstva! Govornik je sicer za strogo ustrahovanje, pa za pametno in previdno, ter navede v dokaz svoje trditve mnogo izrekov razumnih in veljavnih odgojiteljev raznih narodov. Na dalje naj si učitelj pridobi

znanje najboljšje odgoje, a zato pa naj skrbi država. Učitelj naj hrepni po viši izobrazbi, katero si pridobi s čitanjem, hospitiranjem itd. Opusti naj vse, kar bi ga znalo pred narodom ponižati. Pred vsem varuj se nespametnega pobratimstva. Bodi oprezen v vsem svojem delovanju in nehanju, zlasti se varuj dolgov. Ogiba naj se tudi malenkostim, osebnih preprirov, ki mu ugled podkopavajo. Baš tako naj se varuje brezznačajnega postopanja v občevanju. — Gmotno dobro podprto učiteljstvo pa je glavna opora za dobro odgojo naroda. — Tudi gosp. Kocbek nam je razodel izvrstne misli. On zahteva osemletno šolsko obiskovanje, odpravijo naj se vse olajšave. Šolske sobe naj ne bodo prenapolnjene; 60 otrok zadostuje za jednega učitelja. Nenormalno razviti otroci (gluhi, slepi itd.) naj ne obiskujejo s zdravimi isti zavod; za take naj vlada skrbi, da se posebno odgojujejo in izobražajo.

Hvalevredno in priporočilno je, kjer dobivajo otroci o poldne gorko kosilce. Krajni šolski svet naj bi skrbel, da dobi vsa deca vse učila, katere koli potrebujejo v šoli. Odhodnica ali odpustnica naj bi imela več veljave. Nad slabimi knjigami, zapeljivim berilom in pohujšljivimi podobami bila naj bi stroga cenzura. Zanikerni starši naj bi se zaradi slabe vzgoje smeli na zagovor tirjati eventualno tudi kaznovati. Obravnava šolskih zamud vrši naj se neposredno med šolskim vodstvom in okrajnim šolskim svetom. O tem predmetu še govorijo: Gosp. Meglič o važnosti odgoje sploh, osobito da se zabrani pri mladini zavist in njena podpora laž, biča nezanesljivost sedanjega človeštva in predlaga pred vsem negovanje zanesljivosti v narodni šoli, omenja koristna zavoda: Schulhorte in Rettungshäuser ter priporoča, da vlada strogo cenzurira izišlo berivo za občinstvo. — Zotter o pušenju tobaka in žganjepitju. Nobenemu neodrasednemu človeku naj bi se ne prodavalo tobaka in žganja. Mladina naj se ne udeležuje političnih shodov. — Jeranko: Disciplinarna sredstva naj se prenaré. Pri disciplinarni ali sodnijski preiskavi naj ne pričajo učenci zoper svojega učitelja. — Jarc o važnosti odpustnic. Glavni poročevalec je z dodatki predgovornikov zadovoljen in želi, da bi se uvaževali. — O drugej točki dnevnega vsporeda, o jezikovnem pouku, govori jako temeljito gosp. J. Klemenčič — Rečica. (Konec sledi.)

Nova cerkev 16. dne septembra meseca 1897. V 17. številki „Popotnik-ovi“ sem čital stavke (teze) cenjenega gosp. tovariša Černeja, katere je stavil na podlagi obravnave: „Kako je uravnati slovniske vaje, da pospešujejo bolj pouk v materinščini nego pa teoretično slovnico?“

Ker se bo to vprašanje reševalo prihodnje leto v deželni učiteljski konferenci, sem se odločil, da tudi jaz „Popotnik-ovim“ čitateljem v pretresovanju javim svoje stavke, po katerih sem izdelal kot po-

ročevalec pri ptujski uradni učiteljski konferenci svoje poročilo (referat).

V poštevek sem jemal pri obravnavi tega velevažnega predmeta vse tri učne stopnje oziraje se na najnovejše in zdrave nazore slovečih šolnikov-strokovnjakov; zato so moji stavki natančnejši in obširnejši in se bistveno razločujejo od zgoraj imenovanih.

Pri tem delu me je vodila misel, da je koristno in potrebno, ako se tako važno vprašanje premotriva tudi od drugega stališča; še le tedaj smo obravnavali predmet vsestransko ter ga razjasnili in utemeljili v vseh njegovih delih.*

Stavki.

1. Da se v jezikovnem pouku po vsem ne doseže zaželjeni smoter, temu sta kriva po mojih mislih dva glavna vzroka:

a) prekratek za pouk določeni šolski čas in preobilo število posameznemu učitelju v pouk izročeni učencev;

b) metoda, ki premalo povdarja razumnost v materinščini.

2. Točki a) se ne more v okom priti, dokler vlada ne bo predrugačila šolskih zakonov to točko zadevajajočih v nje prosep.

3. Metoda ima popustiti dosedanje učno navado oziroma razvado, ki obrača svojo pozornost samo na slovniški sestav in na vaje pospešujoče razumenje tega sestava ter se urediti po utemeljenih nazorih merodajnih šolnikov-strokovnjakov: Herbart — Ziller — Stoy; Rein, Pickel, Scheller; Böhm, Th. Franke i. dr.

a) Slovniski pouk bodi v prvi vrsti praktičen in le toliko teoretičen, kolikor je treba, da morajo učenci slovniska pravila praktično uporabljati v razumnost svoje materinščine.

b) Izpusti vsa slovniska kriva, po vsem neveljavna in nedognana pravila, katera se le izpekuje zaradi sistema; označb se ogiblji, kolikor mogoče, zlasti na nižji stopnji.

c) Pečaj se s slovniskimi vajami vsikdar, kadar jih jezikovni pouk zahteva, prevdarjajoč, da so te vaje le pripomoček, a nikoli smoter jezikovnemu pouku.

d) Jezikovne vaje goji na zanimivih jezikovnih celotah v spisovni obliki, a nikdar na posameznih stavkih, katerih vsebina ni v nikakoršni zvezi.

Kehrovci zagovarjajo takozvane vzorne stavke (Mustersätze) brez vsake medsebojne zveze zato, ker lahko ročno izsrkajo iz njih slovniska pravila; a tako ravnaje zamenjavajo smoter in sredstvo in ne pospešujejo nikakor jezikovnega čuta.

e) Pri obravnavi berilnih spisov voli take jezikovne vaje, ki utemeljujejo neposredno razumenje velevažne vsebine; zelo koristno je, da otrokom

* Opozarjamo častite čitatelje tudi na poročilo o gornjegraški učiteljski konferenci v današnji številki. Uredništvo.

razjasniš po primernih vprašanih harmonično razmerje in zvezo, ki vladate med vsebino mislij in jezikovno obliko.

4. Na nižji stopnji naj so jezikovne vaje le vaje v govorjenju; naslanjaj je na nazorni nauk in na snov v začetnici.

a) Izvajaj iz navedenih predmetov kratke, individualnosti učencevi primerne stavke, ki se med seboj vežejo v celoto, da učence vadiš v pravilnem govorjenju, ne gledé na slovniska pravila.

Uporabljalj tudi ob vsaki priliki narečje, če z njegovo pomočjo lahko razjasniš kak nerazumljivi izkaz; tako spoštujes narod in blažiš jezikovni čut.

b) Vadi na tej stopnji otročiče vstrajno v krojenju stavkov v besede, besed v zloge ter jih vestno nauči potrebna ločila.

5. Na srednji in višji stopnji navezuj slovniske vaje na stvarni pouk, na berila in posebno na spisne vaje. Zelo koristne so vse jezikovne vaje, katere potreba nanaša pri popravljanju spisnih vaj.

a) Na srednji stopnji vadi učence vestno v sklanjanju samostalnikov, v sklanjanju in v stopnjevanju pridevnikov, v spreganju glagolov in v raznih oblikah deležnikovih in vse to na podlagi jezikovnih vaj po načrtu urejenih.

b) Na višji stopnji obračaj pozornost učencevo najbolj na določila zavisna od glagolov, pridevnikov in predlogov, odkleni jim bogate jezikovne zaklade na polju glaso- in debloslovja — vse to se je do danes premalo povdarjalo — tedaj ustrežeš najbolj razumnosti v materinščini.

c) Obrazci (vzorci) so jako važno sredstvo za to, da se učenci morejo uglobiti v razmerje in zavisnost posameznih členov prostega stavka in v razmerju, prirednosti in odvisnosti posameznih stavkov večje stavkove celote (zloženega stavka).

6. Učitelj zahtevaj v vsakem učnem predmetu dosledno pravilnost v govorjenju od učencev; govori sam pravilno, jasno, določno in uzorno naglašeno.

Matija Herič.

Iz konjiškega okraja. (Uradna konferenca za konjiški in šmarski okraj.) [Konec.] Stavki: 1. Obravnava učnih jednot po formalnih stopnjah je jedino pravilna, ker je na podlagi psihologičnih zakonov zasnovana; ž njo se ugoden uspeh pouka najbolj zagotovi, samodelavnost učencev se pospešuje in najlože se ustreže že starem načelu pouka: „Multum non multa“.

2. S poukom po formalnih stopnjah veže se nova tvarina sè staro, ta se torej vedno ponavlja in se tako spominu za zmiraj utisne.

3. Formalne stopnje so posebno primerne, da pospešujejo samostalno mišljenje, pravilno izraževanje lastnih in razumevanje tujih mislij, one morejo torej največ pripomagati k razumnemu čitanju in sploh k poznejši nadaljni izobrazbi.

4. Formalne stopnje je torej pri pouku kolikor največ mogoče upoštevati.

O razmerju med poukom iz realij in čitanko je poročal (nemško) gosp. Seidler. Njegovi stavki se glasé:

1. Čitanke, ki se rabijo sedaj, so odmerjene za obširno okrožje; radi tega realistična tvarina v njih ne zadostuje praviim potrebam, ker se na krajevne razmere ne ozira prav nič, na domovinske pa le malo.

2. Čitanke za srednjo stopnjo naj se izdajo za vsako pokrajino posebej in realistična snov v njih naj se ozira posebno na domovinske in po možnosti tudi na krajevne razmere.

3. V začetnico je sprejeti tudi snov iz nazornega pouka.

4. V čitanko za višjo stopnjo naj se ne sprejme nikakoršna snov iz realij; zato naj se pa izdá posebna knjiga za realije in sicer obširnejša za višje, okrajšana za nižje organizovane šole.

Več tovarišev je pobijalo te stavke ter zagovarjalo načelo, katero je o tej zadevi izrazil urednik „Popotnika“ v svojem govoru o preosnovi naših čitank o priliki „Zavezinega“ zborovanja v Gorici, namreč: strogo poučna snov iz realij ne spada v čitanko, ampak v taisto naj se sprejmejo samo taki berilni spisi, ki imajo namen oživljati realistični pouk. — Pri glasovanju se je 1. stavek sprejel s pristavkom, da so realistični berilni spisi v sedanjih naših čitankah večinoma neprimerni; tudi drugi stavek je še bil z malo večino glasov sprejet, dočim sta ostala dva stavka padla.

V stalni in knjižnični odbor so bili izvoljeni: za šmarski okraj gospodje Blenk, Debelak, Ferline, Strmšek in Žumer; za konjiški okraj v stalni odbor gospodje Brinar, Černej, Jurko, Seidler in Tribnik; v knjižnični odbor pa posebej gospodje Seidler in Pirsch ter gpdč. Pirnat. — Odposlancem za prihodnjo deželno učiteljsko konferenco je bil izvoljen (voliti so smeli vsi tisti, ki imajo spričevalo učne usposobljenosti) za šmarski okraj gosp. Žumer, za konjiški pa gosp. Černej.

Sprejela sta se nastopna predloga:

a) Uvede naj se Koprivnik-Majcen-ova začetnica.
b) Gospoda Koprivnik-Majcen je naprositi, da izdata k svoji začetnici še stenski abecednik.

Predlog, da se naj uvedejo zvezki trvdke Herzl & Domayer se je odklonil in se je sklenilo o tej zadevi ukrepati o priliki prihodnje konferencie. V obče je napravila ta konferenca na nas ugoden utis. Učiteljstvo obeh okrajev je pokazalo, da se zaveda svoje naloge.

Iz mariborske okolice. (Hospitalaciji.) Bili sta to že šesta in sedma, ki smo jih imeli v našem okraju; šesta se je vršila dne 10. junija mes. t. l. v drugem razredu trirazredne šole v Studencih pri Mariboru, sedma pa 2. dne septembra meseca na

jednorazrednici s celodnevniim poukom pri Sv. Miklavžu na dravskem polju. Udeležba je bila obakrat povoljna. Gospoda nadzornika ni manjkalo pri nobeni. Pri prvi sta nas bili iznenadili celo dve dami, naši zvešči kolegini gospa Berta Aufrecht in gdč. Kautzner; pri drugi so pa bile kar tri. No, toliko jih pa še ni bilo pri nobeni hospitaciji. Dražestne gospice mi menda ne zamerijo, da jih tu imenujem. Dozdeva se mi, da mi vsi hospitantje ploskajo pišočemu imenu: gdč. Božena Serneč-eva, učiteljica na višji deklški šoli v Ljubljani, zopet gdč. Kautzner, ki se tako redno udeležuje hospitacij in društvenih zborovanj in gdč. Marica Strnad-ova, daleč tam od Sv. Jakoba. Gosp. profesor J. Koprivnik, ki nikakor noče zabiti, da je bil nekdanj sam ljudski učitelj, je tudi prihitel v naš krog. Čast vsem udeležencem! Tistim gospodom in gospicam tovarišicam, ki se tako konsekventno izogibljuje hospitacij, bi pa najrajši tako zagodel, da bi jim pretresla srce in mozeg. Sicer pa „saj vemo, kako je“. — Vest mi že očita, da sem precej napisal, pa premalo povedal; kajti poročevalčeva naloga bi bila, da pové, kaj se je godilo pri hospitaciji, kaj in posebno kako je poučeval referent, da si napravi potem čitatelj sam sodbo. Ako se pa izneverim tem zahtevam, oprostil me bo tega greha najrajši gospod urednik, ker bi sicer poročilo preveč naraslo; ta posel pa opustim tudi vedoč, da niti spreten poročevalec ne bi mogel podati dosti žive slike. Najlože bi jo pogodila gospoda referenta sama, kakor so že nekateri prej storili in drugi so pa vsaj — obljubili. Če se pa kak čitatelj „Popotnikov“ — menda še celo katera čitateljica — posebno zanima za hospitacije, naj se potruži, da se uvedejo tudi v drugih okrajih. Po nekod že posnemajo. Živela ideja in njen oče, gosp. nadzornik Schreiner!

Zdaj se pa moram že lotiti tudi slik. Prvo nam je podal gosp. Ruprich, kakor sem že omenil, v drugem razredu. Snov za pouk je zajel iz trojih predmetov: iz računstva, slovnice in zemljepisja; poslušali smo torej tri ure. Ker iz prej navedenih vzrokov ne bom popisal podrobnosti, omenim le, da se je naglašalo pri pozneje se vršečem razgovoru o sliki, da je gosp. kolega spreten učitelj.

Njegov nadučitelj, gosp. J. Jager, je tudi pripomogel, da nam ostane hospitacija v prijetnem spominu. Popoldne smo si ogledali delavnice južne železnice. Kako zanimivo je opazovati to hrupno vrvenje in nabijanje, zasledovati kretanje potnih, sajavih delavcev, spoznavati silo za ta ali oni posel; vse se ti zdi za hip zmedeno, neredno, potratno, a kmalu zapaziš, strmé nad močjo človeškega duha, kako je vse umno urejeno, preračunjeno, kako služi skromno kolesce večjemu kolesu in vsi delci in deli celemu stroju. — Toda, če se pohabi na videz nezatno kolesce ali vretence, zastane dostikrat celi velikanski stroj, da lahko tudi, če ni pravočasno pomoči, delo — v vsej delavnici. Nekdanj in nekje

sem slišal ali čital, da je baje učiteljstvo tudi kolesce velikanskega stroja, ki neprestano deluje — za človeško izobrazbo. Kaj ne, pomazati bi ga (kolesca) bilo treba, da bi se vrtelo gladkeje, da bi . . . Gosp. urednik! Vi bi mi gotovo privoščili precejšno porcijo brezovega mazila, kajti v duhu Vas vidim, kako čitaje in črtaje moj rokopis nervozno sučete in stiskate svoj svinčnik, kakor da bi bil on vzrok Vaši nevolji. Kaj ne, prijetno in hvaležno delo?!

Ne bom Vas več dolgo mučil, le še nekaj o hospitaciji pri Sv. Miklavžu. Prvo uro je bilo na vrsti računstvo. Ker se nam je že prej povedalo, da dela gosp. V. Jug — ta nam je namreč podaval sliko — po Lavtar-jevi metodi, smo bili posebno radovedni. Jeden razred, pa nič manj kakor pet oddelkov, — tako delo ni šala. Kaj smo opazili? — Učenci nižjih oddelkov, ki so se učili že skraja po Lavtar-jevi metodi, računili so sigurneje, kakor večji učenci, kateri so prva leta še računili po Močniku. Da je mogoče delati s tolikimi oddelki, uvidi seve le tisti, kateremu je znana cela razdelba snovi. Razvrščena je tako, da se naslanjajo posamezne metodične jednote — tudi deli jednot — druga na drugo, kakor členi na verigi. Naravno je torej, da, če učenec nekaj zamudi, poznejšega pojmiti ne more. Pri debati se je pripomnilo, da bi bilo dobro poskusiti s to metodo tudi na šolah z nerednim šolskim obiskovanjem.

Drugo uro je bila posebno mična obravnava pesmi „Mlado jagnje“. Moja malenkost, ki baje dela reklamo za formalne stopnje, zapiše s posebnim veseljem, da se je gosp. referent drugo uro ravnal po njih. Nikakor ne morem umeti, zakaj se nekateri gospodje tako „bojijo“ formalnih stopenj, češ, da so „prekunšne“. Svetujejo nam mladim neizkušencem, naj ne novotarimo preveč v šoli, ker bo sicer začelo (v šoli) še bolj „vreti“. . . . Gospodje, če delate naravno, psihologiško utemeljeno, poučujete nehoté po formalnih stopnjah. Kdor tega noče ali ne more uvideti, tistemu pač nekje „vre“.

Tretjo uro je obravnaval gosp. referent domači ribnik; vsak že ugane, da po Junge-jevi metodi. Da ima ta metoda veliko dobrega v sebi, pritrdi mi vsak, ki se je le nekaj pečal z njo; zdi se mi pa tudi, da se strogo in popolnoma ne da uporabiti, saj sta se celo gg. Schreiner in Koprivnik izrazila, da bi svojo znano razpravo tu in tam spremenila, če bi jo pisala zdaj.

Po dvanajsti uri se je začela debata. Ker se mi zdi umestno, da o njej ne poročam, dasi ne bi bilo odveč, omenim le, da je gospod nadzornik debato vodil tako spretno, poučljivo in toli taktno izvršil, da ga mora poslušalec občudovati. Gospodu V. Jugu izvestno ni žal, da se je lotil dela, ki ga je izvršil sebi v čast, nam pa v korist.

Menda ne bo odveč, ako omenim, kako smo se imeli po hospitovanju. Ne bi zapisal niti besedice o zabavnem delu, ako me ne bi prisilila do tega

moja notranjost. Preživelim smotrenotja, kakoršnih nam ne nudi zlahka druga prilika. Ne pretiravam trde, da smo takorekoč plavali v blaženosti. In zakaj? — Kakor hladilna rosa na žejne rastline, kakor oživljajoči solnčni žarki na onemoglo prirodo, uplivalo so na nas vsposodbujajoče besede gospoda nadzornika. Pa kakor da bi mi ne bi bilo dano, uživati čiste sreče, zamislil sem se nehote na nekatere druge osebe, katere tako brezsrčno, da kruto ravnajo s svojimi „podložnimi“, dušič v njih vsako veselje do uspešnega dela . . . in zaklical bi bil na vse grlo, in če bi bilo mogoče, da bi se nalik gromu razlegalo daleč čez plan in goro: „In sem pridite, ve visoke glave, in glejte, kaj se doseže z umnim, pristrčnim in vendar strogim — toda blagostrogim — postopanjem, in opazujte, kakšna spoštljivost in blaga, ne servilna udanost se javlja pri „nižjih“ napram „višjim“! Dame kolegince, gospodi kolegi, je li Vam žal, da ste se bili potrudili k hospitaciji k Sv. Miklavžu? —

C.

(Odlikovanje.) Brezoviški občinski zastop je dne 12. t. m. nadučitelja gospoda Ivana Kogej-a, kateri v tamošnji občini že 32 let deluje z vidnimi uspehi, jednoglasno izvolil častnim občanom. Čestitamo!

(Shod štajerske učiteljske „Zaveze“) v Ljubnem na Gor. Štajerskem dne 13 in 14. t. m. se je sijajno vršil. Bilo je do 300 udeležencev. Sedanji predsednik Stopper je odklonil opetno izvolitev in bil mesto njega predsednikom izvoljen sedanji tajnik Fr. Šöllner, v odbor pa Slovenci: Schreiner, Praprotnik in Porekar.

(Slavnostna otvoritev gimnazijskega poslopja v Kranju.) Novo gimnazijsko poslopje v Kranju, ta spomenik požrtvovalnosti kranjskega prebivalstva, je bilo dne 18. septembra mes. jako slovesno blagoslovljeno in izročeno svojemu namenu. Slavnosti so se razven vseh kranjskih javnih funkcijonarjev udeležili tudi dež. predsednik baron Hein, deželni glavar Detela, dež. odbornika Murnik in dr. Schaffer, ljubljanski župan Hribar, državna poslanca dr. Ferjančič in Kušar, deželnovladni svetnik Merk, dež. šolski nadzornik Šuman, podpredsednik trg. zbornice Klein in več drugih. Izvršila se je slavnost jako slovesno.

(Na krški meščanski šoli) je nastopil službo kot suplent izprašani učiteljski kandidat gosp. Karol Humek. Na zavodu deluje sedaj s katehetom vred 5 močij.

(Potovalne šole.) Peterburški milijonar je sklenil na jako originalen način širiti kulturo po zanemarjenih krajih prostrane Rusije, kjer je ponekod šolstvo še v povojih. Zgraditi bode dal namreč več šol, katere bo možno prevažati iz kraja v kraj. Vsaka taka šola bo obstajala iz štirih vagonov. V enem bo stanovanje, v drugem bo učilnica, v

tretjem bo nekaka bolnica, v četrtem pa knjižnica in lekarna. Ker bodo plače za učitelje jako visoke, se nadeja milijonar velikih vspehov. Začeti hoče s svojimi šolami na kolesih najprej v Arhangelskem okraju, kjer ni nobene šole.

(„Popotnikov koledar“ za leto 1898.) Opozorjamo še enkrat na prilogo k zadnji Popotnikovi številki ter pozivljamo tudi mi častito slovensko učiteljstvo da se odzove založnikovemu vabilu kolikor največ v mnogobrojnem številu. Kajti ne bilo bi nam v čast, ko bi tudi to za nas tako važno podjetje ob našej malomarnosti propadlo. Pokažimo, da vemo vpoštevatvi požrtvovalnost založnika in biti hvaležni!

Premembe pri učiteljstvu. Deželni šolski svet kranjski je premestil učitelja v Senožečah, gosp. Ant. Levsteka v Postojno in učitelja v Polomu gosp. Ivana Poznika v Schäßleiu, in imenoval gosp. Roka Merčuna katehetom v Ljubljani, časna učitelja gosp. Ivana Baraga v Besnici in Franca Stupico v Dražgošah stalnima učiteljema na istih šolah, gosp. Srečko Naguta pri D. M. v Polju nadučiteljem v Vačah, gosp. Ivana Kiferla v Dutovljah učit.-voditeljem v Podbrezju in gđč. Emilijo Wruss, podučit. v Konjicah za učiteljico v Trziču. Učit. gosp. Ivanu Wittreichu v Srednji vasi in učiteljici gđč. Emiliji Kren v Stari Loki je dovolil deželni šolski svet, da menjata svoji mesti. — Gospa Julija Moos-ova, nadučiteljica in voditeljica slovenske osemrazredne dekliske ljudske šole v Ljubljani je umirovljena. — Gosp. Vinko Šerona, podučitelj pri Sv. Marku pride k Sv. Barbari v Halozah, gosp. Franc Pristavšek, podučitelj v Zabukovju na jednako mesto v Škale, gosp. Valentin Kajnih, podučitelj v Št. Lovrencu v Slov. gor. na jednako službo v Vurberg, gđč. Elizabeta Valenko pa iz Vurberga v Spodnjo Polskavo. Eleonora Kremžar, suplentinja v Ljutomeru je dobila podučiteljsko mesto na dekliski šoli v Trbovlju na Vodah, gosp. Alojzij Majcen, provizorični podučitelj na Ovenu pa definitivno podučiteljsko mesto v Št. Juriju na Ščavnici. Ravno tu je za prov. podučiteljico nameščena abiturijentinja Marija Kotzmuth. Gosp. Ignacij Kaffan, podučitelj v Št. Lovrencu na Dr. p. gre na jednako mesto v Remšnik, gosp. Fortunat Jelovšek, suplent pri Sv. Andreju v Leskovcu pa v Stoperce. Na novo so nameščeni abiturijenti oziroma abiturijentinje in sicer gđč.: Valentina Grošl za prov. podučiteljico na dekliski šoli v Ptujski okolici, Filomena Kosi za podučiteljico pri Sv. Andreju v Leskovcu, Angelina Strnad, za supl. na Sladki gori, Marija Tajnik pa za podučiteljico v Št. Andražu nad Polzelo; gg. Karol Majer, za podučitelja pri Sv. Janžu na Dr. polju, Friderik Marinič za

podučitelja pri Sv. Marku niže Ptuja, Jožef Kosi za podučitelja na deški šoli Ptujске okolice, Alojzij Adamič za suplenta v Negovi, Alojzij Potočnik za suplenta v Št. Janžu na Peči, Jožef Čuček, za podučitelja v Št. Rupertu v Slov. goricah, Rudolf Hergouth za podučitelja pri Sv. Jakobu v Sloveuskih goricah. Gdč. Marija Selischeg, podučiteljica v Štavnjski dolini je izstopila, gdč. Silvija Jošt, podučiteljica v Zavrču pa se je službi odpovedala.

Književno naznanilo.

„Pedagogičsko društvo“ pošlje v kratkem rokopise v tisk in zato se obrača zopet do čast. učitelj-

stva s prošnjo za podporo, ker tiskarni stroški znašajo nad 300 gld., v blagajnici pa niti ni stotaka. Knjiga bode obsegala razen druge zanimive tvarine tudi „Životopise odličnih srbo-hrvaških pedagogov“ in „risanje po ameriški metodi“ (prevod iz angleščine, katerega nam je poslal gosp. ravnatelj Schreiner) z 325 slikami.

Letnina znaša 1 gld. 10 kr., cena knjigi za neude bo večja. Pri tej priliki opozorimo tudi na prej izdane knjige, katerih ima društvo še obilo v zalogi. Slovensko učiteljstvo gotovo tudi nadalje ne bode zanemarjalo svojega prvega pedagogičsko-literarnega društva.

S kolegijalnim pozdravom! Odbor.

Št. 593.

Razpis natečaja.

(Učiteljsko in podučiteljska mesta.)

V laškem šolskem okraju so definitivno eventualno povzorično umestiti:

1. Na jednorazredni ljudske šoli v Št. Miklavžu nad Laškim mesto učitelja in šolskega voditelja z dohodki po III. plačilnem razredu in

2. Na dvorazredni ljudske šoli v Št. Rupertu nad Laškim novostemovano mesto podučitelja oziroma podučiteljice z dohodki po II. plačilnem razredu in prostim stanovanjem.

Prosilci in prositeljice za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali zrelosti in učne usposobljenosti, pri onih, ki še niso nameščeni, tudi z dokazom avstrijsk. državljanstva (domovnico) in z ozirom na mesto šolskega voditelja za subsidiarni pouk v katoliškem veronauku, potom predstojnega okrajn. šolskega sveta **do 10. oktobra meseca 1897. l.** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

V Celju, dne 9. septembra meseca 1897. l.

Predsednik: Attems s. r.

Št. 599, II.

Natečaj.

Doslej petrazredna ljudska šola z dvema paralelkama v Slovenski Bistrici se bode začetkom prihodnjega zimskega tečaja razdelila v štirirazredno deško in štirirazredno dekliško šolo, kateri ste obe dve uvrščene v drugi plačilni razred.

Radi tega se razpišejo sledeča novo sistemizovana mesta in sicer:

- a) na deški šoli učiteljsko mesto,
- b) na dekliški šoli 1. mesto nadučiteljice,
- 2. mesto podučiteljice.

Prosilci oziroma prosilke za ta mesta naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanem potom

do 20. oktobra meseca 1897. l. pri krajnem šolskem svetu v Slovenski Bistrici.

Opomni se, da morajo prosilke za mesto nadučiteljice biti usposobljene za pouk v verozakonu in da se more, če bo potreba, mesto podučiteljice tudi umestiti začasno; v tem slučaju je pri prvem nastavljenju tudi treba dokaza avstrijskega državljanstva; a prostega stanovanja podučiteljica ne dobiva, nadučiteljici pa gre prosto stanovanje ali pa odškodnina v 25% letne plače.

Naposled morajo vsi prosilci oziroma prosilke biti izprašane iz nemškega in slovenskega učnega jezika.

Okr. šol. svet Slovenjebistriški, dne 18. septembra meseca 1897. l. *Predsednik: Kankowsky s. r.*

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 gld. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 65 snopičev.

„Knjižnica za mladino“.

Doslej sta izšla dva letnika po 12 snopičev, torej skupaj 24 snopičev. Cena letniku je 2 gld. 40 kr., posameznim snopičem pa 25 kr. — Naročila sprejema „Gorička tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se pa dobé v prodajalnici Marije Pristernik, Tegetthoffstrasse št. 13.

Higtj. c. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroke. V Kamnici pri Mariboru. **Iv. Weixl**, naduč.

☛ *Bližamo se koncu leta, a pa mnogo odbiralateljev našega lista se še ni odzvalo z naročnino za tekoče leto. Nujno jih torej prosimo, da to storijo gotovo s 1. dnem prihodnjega meseca, ker sicer nam ne bo mogoče zadostovati svojim dolžnostim do tiskarne, kar pa vsekako moramo. — Naj ne ostane ta opomin opet glas vpijočega v puščavi. Lepo prosimo!*

Upravništvo.

Vsebina. I. Slovenskemu učiteljstvu. — II. O Ebenhoch-ovem šolskem predlogu. (Drag. Česnik.) (Konec.) — III. O metodi pouka v spisju. (L. Černe.) (Konec.) — IV. Društveni vestnik. — V. Dopisi in razne vesti. — VI. Natečaji. — **☛**